

poslední aktualizace:

31. 8. 2026

Řešení sucha v Evropě: Příklady dobré praxe

Evropa v létě 2026: sucho už není jen problém jihu

Evropské sucho v létě 2026 ukazuje, proč je stále méně užitečné představovat si nedostatek vody jako problém několika středomořských zemí.

Evropská observatoř sucha v první třetině srpna **hodnotila** situaci jako **kritickou na velké části kontinentu**. Nejvyšší stupeň „alert“ přetrvával mimo jiné ve Francii, jižním Německu, severní Itálii, jihovýchodní Anglii a v rozsáhlých částech povodí Dunaje, včetně oblastí Česka, Rakouska, Slovenska, Maďarska a Rumunska. Copernicus zároveň za červenec **zaznamenal** mimořádně nízkou půdní vlhkost v západní a střední Evropě. V částech Pyrenejského poloostrova, Francie, Německa, Rakouska a Maďarska byla průměrná povrchová půdní vlhkost nejnižší nejméně od roku 1979.

Nejde přitom jen o suchou půdu. Kombinace slabých srážek a opakovaných vln veder **srazila** v srpnu Loiru, Pád, Rýn a Dunaj na rekordně nízké průtoky a **nízká voda zasáhla lodní dopravu, energetiku, zásobování vodou i zemědělství**. **Zemědělský monitoring** Evropské komise z 24. srpna uvádí výrazné poškození letních

plodin ve Francii, jižním Německu, severní a střední Itálii, Rakousku, Česku, na Slovensku, v Maďarsku a západním Rumunsku. U části plodin už ani očekávané chladnější a vlhčí počasí nedokáže vzniklé ztráty napravit.

Důležitý je i dlouhodobější trend. **Sucho nevzniká pouze tím, že neprší**. Vyšší teplota zvyšuje výpar z půdy a vegetace, takže stejný srážkový deficit dnes způsobuje větší problémy než v chladnějším klimatu. **Analýza** World Weather Attribution letošní půdní sucho ve sledované části západní Evropy vyhodnotila jako zhruba pětikrát pravděpodobnější než v klimatu chladnějším o 1,4 °C. Ve sledované východní oblasti byla pravděpodobnost obdobného deficitu půdní vláhy přibližně jedenáctkrát vyšší. Evropská agentura pro životní prostředí navíc **očekává**, že dlouhotrvající sucha budou v Evropě častější a zhorší tlak na vodní zdroje, ekonomiku i ekosystémy. Jinými slovy, i kdyby množství srážek v některých regionech dlouhodobě dramaticky neklesalo, teplejší atmosféra z vody rychleji „ukrajuje“. Evropská debata proto stále méně řeší, jak přečkat jednu suchou sezonu, a stále více, jak změnit hospodaření s vodou, půdou a krajinou.

Česko v posledních srpnových dnech dostalo částečnou úlevu v podobě srážek, ale problém nezmizel. InterSucho ke konci srpna 2026 **uvádělo** výrazné zlepšení povrchové vrstvy zejména v Čechách, zatímco v části Moravy a Vysočiny zůstával deficit významný a hlubší půdní vrstvy se doplňovaly podstatně pomaleji. To dobře ilustruje rozdíl mezi krátkou dešťovou epizodou a obnovou zásob. Déšť může rychle zazelenat trávník, ale doplňování hlubších vrstev půdy, podzemních vod a stabilních průtoků trvá déle.

Vláda Andreje Babiše

v reakci na letošní situaci **obnovila Národní koalici proti suchu** a chce na boj se suchem včetně nových přehrad vyčlenit čtyři miliardy korun. Vláda rovněž připravuje legislativu, která má urychlit výstavbu nových vodních nádrží. Česko ovšem nezačíná od nuly. Stát v roce 2025 **vykázal** na opatření proti suchu 26,8 miliardy korun, z toho velké částky šly do vodovodů a kanalizací, zlepšování kvality půdy, ekologického zemědělství, pozemkových úprav, obnovy lesů či rybníků a drobných toků.

Co se v Evropě osvědčuje: méně vody ztratit, více jí vrátit do oběhu

Nejdůležitější evropská zkušenost je možná překvapivě jednoduchá. **Žádná jedna přehrada, technologie ani zákaz spotřeby suchu nevyřeší.** Odolnější přístup kombinuje snižování spotřeby, opravy sítí, opětovné využití vody, lepší zavlažování, obnovu půdy a mokřadů, retenční opatření ve městech i dostatečně robustní infrastrukturu pro období, kdy přírodní zásoby selžou. Právě tímto směrem jde evropská Water Resilience Strategy z roku 2025, která **staví na principu** „water efficiency first“, obnově vodního cyklu, snižování ztrát, opětovném využití vody a cíli zvýšit do roku 2030 vodní efektivitu EU nejméně o deset procent.

Nejviditelnější laboratoří je Španělsko. Země se dlouhodobě neopírá jen o přehrady, ale rozvinula kombinaci odsolování mořské vody a recyklace vyčištěných odpadních vod. OECD **uvádí** jako mimořádný příklad Murcii, kde se pro

zemědělství znovu využívá téměř 90 procent městské odpadní vody. Smysl této strategie je v diverzifikaci. Město nebo region není závislý pouze na tom, kolik vody zrovna přiteče do nádrží.

Barcelona a Katalánsko ukázaly i druhou polovinu úspěchu, kterou je řízení poptávky. Když zásoby v katalánských nádržích v roce 2024 **klesly** pod 16 procent, region zavedl limity spotřeby a silná omezení pro zemědělství, napouštění bazénů, mytí automobilů nebo zalévání zeleně. Barcelona se současně opírala o odsolování a recyklovanou vodu, které významně doplňovaly tradiční zdroje. Poučení pro střední Evropu není v tom, že by měla kopírovat odsolování, ale v principu. Krizové restriktce fungují lépe, když existují předem nastavené stupně sucha, jasná pravidla pro různé uživatele a alternativní zdroje, které snižují tlak na pitnou vodu.

Podobnou logiku zvolila Francie. Její národní plán **stanovil** cíl **snížit do roku 2030 odběry vody** o deset procent a výrazně rozšířit opětovné využití vyčištěné vody. Zahrnuje také opravy úniků a úspory v jednotlivých sektorech. Letošní realita zároveň ukazuje, že strategický plán nenahrazuje krizové řízení. V srpnu 2026 se **omezení** využívání vody týkala téměř 70 procent francouzského území. Dobrou praxí je právě spojení dlouhodobého snižování spotřeby s předem připraveným systémem omezení, který se aktivuje podle místní hydrologické situace.

Německo jde zase silně po institucionální a datové stránce. Národní vodní **strategie** přijatá v roce 2023 pracuje s horizontem do roku 2050 a **spojuje** ochranu zásob, přírodě blízká řešení, infrastrukturu, prevenci konfliktů mezi uživateli a přizpůsobení vodního hospodářství častějším extrémům. V červenci 2026 Berlín **spustil** celostátní systém NIWIS, který sjednocuje údaje o nízkých průtocích, podzemní vodě a půdní vlhkosti, aby stát, obce i firmy nemusely rozhodovat podle roztržštěných regionálních informací. To je důležitá lekce i pro Česko. V době nedostatku vody je klíčové nejen vodu fyzicky mít, ale také rychle vědět, kde **chybí**, jak dlouho může deficit trvat a které odběry je třeba omezit jako první.

Ještě systematictější je **nizozemský přístup**. **Nizozemsko je známé hlavně ochranou před povodněmi**, jeho Delta Programme však **počítá i s opačným extrémem**, tedy nedostatkem sladké vody. Cílem Freshwater Delta Decision je odolnost vůči nedostatku vody do roku 2050 a mezi základní principy patří zohledňovat dostupnost vody už při územním plánování, vodu úsporněji používat a zvýšit schopnost celého systému vodu zadržovat. Důležitá je zde změna filozofie. Po desetiletích, kdy se voda co nejrychleji odváděla, se v řadě oblastí naopak posiluje její zadržení v půdě a v zásobních prostorech a využití území se více přizpůsobuje tomu, kolik vody může krajina reálně nabídnout.

Nizozemské příklady zároveň ukazují, že zadržování vody nemusí znamenat jen velké stavby. V **projektu „rain fences“** se voda ze střech ukládá přímo do speciálních plotových nádrží. Pilotní instalace dokáže zadržet až 2 160 litrů, které lze později použít na zahradě, a současně snižuje zatížení kanalizace při přívalovém dešti. Na řece Regge se zase **obnovily** meandry, mokřady a prostor nivy, čímž se zvýšila schopnost území tlumit povodňové špičky a udržovat vodu během suchých období. Oba příklady spojuje princip „zachytit vodu tam, kde spadne“, nikoli až desítky kilometrů po proudu.

Na ostrovech **v Řecku se osvědčují decentralizované systémy**, které mají smysl právě tam, kde je přivádění vody drahé a zdroje malé. Projekt HYDROP na Mykonosu **kombinuje** zachytávání dešťové vody s pěstováním oregana odolného vůči suchu. Pilotní projekt ukázal, že malý lokální systém může pokrýt roční potřebu vody pro danou produkci a snížit závislost na sladkovodních zdrojích. **Pro české obce či farmy je tento princip přenositelnější** než odsolování. Střechy hal, škol, obchodních center nebo zemědělských budov představují velké sběrné plochy a dešťová voda nemusí automaticky skončit v kanalizaci.

Velký prostor pro inspiraci je v zemědělství, které je v suchých regionech významným sezonním uživatelem vody. **Přechod** od gravitačních systémů ke kapkové či moderní tlakové závlaze může omezit ztráty výparem, odtokem a neefektivní distribucí vody. V údolí Vipava **ve Slovinsku** například **systém podpory** rozhodování o závlaze

v pilotním vyhodnocení ukázal **potenciál snížit celkový objem zavlažovací vody zhruba o čtvrtinu**. Technika ale sama nestačí. Pokud úspora na jednom hektaru pouze umožní zavlažovat větší plochu, celkový odběr klesnout nemusí. Účinné programy proto potřebují kombinovat moderní závlahu s limity odběru, měřením spotřeby, vhodnější skladbou plodin a péčí o půdu.

Dobrou ukázkou toho, že **úspory nemusejí znamenat nižší produkci**, je region Emilia-Romagna v **Itálii**. Ten používá regionální **systém IRRINET**, který využívá meteorologická, půdní a pěstitelská data k tomu, aby farmářům doporučil, kdy a kolik zavlažovat. Podle evropské databáze Climate-ADAPT jej využívá přes 12 tisíc zemědělských podniků a systém pomáhá ročně ušetřit přibližně 90 milionů metrů krychlových vody, tedy asi pětinu zemědělské spotřeby regionu. Přínos takových nástrojů není v „chytré aplikaci“ samotné, ale v propojení předpovědi počasí, skutečné vlhkosti půdy a potřeb konkrétní plodiny. Zavlažovat se má tehdy, když to rostlina skutečně potřebuje, ne podle pevného kalendáře.

Podobně ve městech lze spojit ochranu před suchem s ochranou před přívalovým deštěm.

Amsterdam **rozšířil** takzvané modrozelené střechy, které srážkovou vodu dočasně zachytí a následně ji umožní využít například pro vegetaci nebo splachování. V roce 2024 jich bylo ve městě zhruba 45 tisíc metrů čtverečních. To by mohlo být velmi dobrým příkladem i pro česká města. Podobný princip lze použít na školách, úřadech, bytových domech, parkovištích i ulicích a postupně z něj vytvořit infrastrukturu, která při prudkém dešti vodu zpomalí a v suchém období ji vrátí do místní zeleně.

Stejně podstatná je obnova řek a niv. Evropská platforma Climate-ADAPT mezi adaptačními opatřeními **uvádí** obnovu přirozených koryt, záplavových území, mokřadů a lužních lesů, protože zvyšují přirozenou retenci a pomáhají současně zvládat povodně i období nedostatku vody. Tato „dvojitá služba“ je zásadní pro střední Evropu, kde se mohou během jednoho roku střídát přívalové srážky a dlouhé suché epizody. Cílem proto nemá být dostat povodňovou vodu co nejrychleji z krajiny, ale bezpečně jí dát prostor tam, kde neohrozí domy a infrastrukturu.

České příklady: opatření fungují, ale musí jich být mnohem více

Česko už má příklady, které tyto evropské principy převádějí do praxe. Vohančice na Brněnsku během několika let proměnily 33 hektarů okolní krajiny, čímž vznikly tůňe, rybník, nádrže, poldry a protierozní valy, obec vysadila tisíce stromů a keřů a podle starosty se po projektu zlepšilo množství vody ve studních i místní mikroklima. Je to praktická ukázka, že nejlepší opatření často nejsou „proti suchu“ nebo „proti povodni“ odděleně. Krajina, která zpomalí přívalový déšť, současně dostává větší šanci doplnit půdní a podzemní zásoby.

Další obce ukazují, že fungují i menší zásahy. Přísnovice na Brněnsku používají na zhruba kilometrovém úseku propustný povrch, přes který může voda vsakovat do štěrkopískového podloží, zatímco Běhařovice na Znojemsku vybudovaly rybníček a osm mokřadů. Letošní extrém zároveň odkryl hranici těchto projektů. Když po dlouhou dobu neprší a vyschnou přítoky, ani mokřad nemá co zadržovat. Právě proto je potřeba síť opatření v celém povodí (od zdravější zemědělské půdy přes remízky a tůňe po vodárenské propojení a nádrže), nikoli několik izolovaných projektů.

Stát tuto cestu finančně podporuje. Ministerstvo životního prostředí letos uvolnilo 330 milionů korun na projekty tůní, mokřadů, remízků, stromořadí a dalších prvků, které mají zvyšovat retenční schopnost krajiny a množství zeleně v obcích. Současná česká koncepce ochrany před následky sucha pro období 2023–2027 navazuje na program spuštěný už v roce 2017 a vytváří rámec pro opatření ve vodním hospodářství, krajině, zemědělství i krizovém řízení. Slabinou tedy není úplná absence strategie, ale rychlost a plošný rozsah realizace.

Praktickou překážkou jsou majetkové vztahy a povolování. Obnova meandrů, mokřadů, zaskokovacích pásů nebo remízků často potřebuje soukromé pozemky a české projekty narážejí na nesouhlas části vlastníků i složitou administrativu. To je méně novinářsky vděčný problém než vyschlá přehrada, nicméně pro výsledek zásadní. Tisíce drobných opatření nevzniknou, pokud budou pro obce a vlastníky příliš právně, časově nebo finančně náročné.

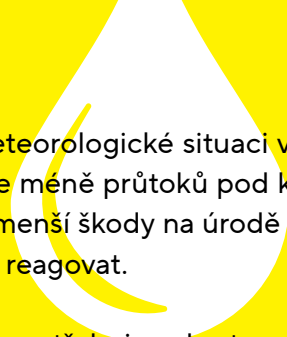
Česká republika: jak se inspirovat

Pro Česko z evropských zkušeností plyne **především potřeba změnit pořadí priorit**. Velké nádrže a propojování vodárenských soustav mají smysl tam, kde je nutné zajistit pitnou vodu, průmysl nebo minimální průtoky v dlouhém suchu. Neměly by se však stát náhradou za péči o půdu a krajinu. Nádrž zachytí vodu v jednom bodě, ale zdravá půda, mokřad, niva, les, remízek či zaskokovací plocha pracují s vodou už tam, kde spadne. Evropská Water Resilience Strategy proto **dává** vedle infrastruktury důraz i na obnovu vodního cyklu, snižování ztrát a přírodě blízká řešení.

Druhou prioritou by tak mělo být **systematické řízení poptávky**. Současná česká vládní reakce výrazně zdůrazňuje nové nádrže a další infrastrukturní investice. Zkušenosti Francie, Katalánska či Nizozemska ale ukazují, že stejně důležité je předem určit, kdo a za jakých podmínek spotřebu omezuje, jak se mění režim zavlažování a které oblasti s nepitnými účely mohou používat dešťovou nebo recyklovanou vodu. Nejde o permanentní zákazy zalévání zahrad. Jde o pravidla, která jsou předvídatelná před krizí, nikoli improvizovaná až ve chvíli, kdy obci vyschnou studny.

Třetí prioritou je **dát větší hodnotu vodě, která už v systému je**. Čistá odpadní voda, voda ze střech a srážky z ulic jsou dnes často rychle odváděny, ačkoli v době sucha mohou v řadě použití nahradit kvalitní pitnou vodu. Evropská komise **uvádí**, že v EU se ročně znovu využívá asi jedna miliarda metrů krychlových vyčištěné městské odpadní vody, přičemž potenciálně by bylo možné využít přibližně šestkrát více. Pro Česko je proto často nejlevnější „nový zdroj“ hledat v úsporách, opravách sítí, dešťové vodě a opakovaném použití, než se spoléhat pouze na nové stavby.

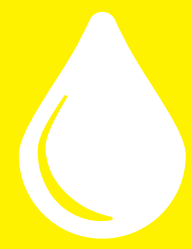
A konečně je potřeba počítat s tím, že **adaptace má své limity**. Letošní zkušenost z jižní Moravy ukázala, že i dobře navržený mokřad může vyschnout, pokud nemá dlouho žádný přítok. Evropské zemědělství zároveň **potvrzuje**, že ani moderní technologie neochrání úrodu při každé kombinaci rekordního horka a srážkového deficitu. Úspěch proto nelze měřit tím, zda sucho „zmizí“, ale tím, zda

při stejné meteorologické situaci vyschne méně studní, klesne méně průtoků pod kritickou hranici, vzniknou menší škody na úrodě a obce budou mít více času reagovat.

Česko tedy nepotřebuje vybrat mezi přehradami a mokřady, mezi technologiemi a přírodou nebo mezi investicemi a úsporami. Potřebuje všechny tyto vrstvy spojit a rozhodovat o nich podle povodí a místních podmínek. Evropská zkušenost ukazuje, že **nejodolnější systém je ten, který vodu nejprve šetří, potom ji co nejdéle drží v krajině, opakovaně ji využívá a teprve nakonec sahá po nákladných nových zdrojích.** V roce 2026 už sucho

není mimořádná událost, na kterou lze reagovat jednorázovým balíčkem peněz. Je to dlouhodobý test toho, zda se české vodní hospodářství, zemědělství a územní plánování dokážou přizpůsobit klimatu, v němž bude voda stále častěji přicházet buď příliš prudce, nebo nebude příliš dlouho přicházet vůbec.

SUŠICE

